

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaal- ja põllumajandusministri 4. juuni 2026. a määruse nr 38 „Elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded toiduga varustamise korral ning elutähtsa teenuse osutamise täpsemad nõuded“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri 4. juuni 2026. a määruse nr 38 „Elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded toiduga varustamise korral ning elutähtsa teenuse osutamise täpsemad nõuded“¹ (edaspidi *määrus nr 38*) muutmise eelnõu on välja töötatud kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (edaspidi *KORKS*) § 82 lõike 6 ning toiduseaduse (edaspidi *ToiduS*) § 46⁵ lõike 2 alusel. Eelnõu eesmärk on viia määrus nr 38 vastavusse 1. oktoobril 2026. a jõustuva *KORKS*-iga², millega muuhulgas tunnistatakse kehtetuks hädaolukorra seadus (edaspidi *HOS*). Eelnõuga asendatakse määruses viited *HOS*-ile viidetega *KORKS*-ile ning täpsustatakse määruse nr 38 reguleerimisala, elutähtsa teenuse järjepideva toimimise, teenuse katkestuse ennetamise, teenuse taastamise, teenuse piiramise, elutähtsa teenuse ulatusliku katkestuse ja selle ohu ning teavitamise ja üksikasjaliku aruande esitamise korda.

Eelnõuga ei muudeta määruse nr 38 põhilist regulatiivset lahendust ega 72 tunni toimepidevuse põhimõtet, vaid viiakse määruse ülesehitus, terminoloogia ja viited kooskõlla *KORKS*-iga. Selleks täiendatakse määrust nr 38 muuhulgas elutähtsa teenuse osutamise ulatusliku katkestuse ja selle ohu regulatsiooniga.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi nõunik Sten-Patrick Kreek (5697 5947, sten.kreek@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Pööra (5696 3832, katrin.poor@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (5698 3427, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 punktiga 1 asendatakse määruse nr 38 preambulis viide hädaolukorra seaduse § 37 lõikele 2 viitega *KORKS*-i § 82 lõikele 6. *KORKS*-i § 82 lõike 6 kohaselt kehtestab elutähtsa teenuse kirjelduse ja toimepidevuse nõuded elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldaja juht või kohaliku omavalitsuse üksuse organ määrusega. *KORKS*-i § 81 lõike 3 punkti 20 kohaselt on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium toiduga varustamise elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldaja.

Eelnõu § 1 punktiga 2 sõnastatakse uuesti määruse nr 38 §-s 1 sätestatud reguleerimisala. Muudatusega viiakse määruse nr 38 reguleerimisala kooskõlla *KORKS*-i § 82 lõikes 9 sätestatud volitusnormiga. Lisaks elutähtsa teenuse kirjeldusele ning teenuse osutamisele ja selleks valmisolekule esitatavatele nõuetele reguleeritakse määrusega nr 38 edaspidi ka nõudeid teenuse järjepidevaks toimimiseks, teenuse katkestuse ennetamiseks, teenuse taastamiseks pärast katkestust, teenuse piiramise põhimõtteid, elutähtsa teenuse ulatusliku katkestuse ja selle

¹ [RT I, 09.06.2026, 40](#)

² [RT I, 30.06.2026, 1](#)

ohu tingimusi, sellise katkestuse või ohu lahendamise koordineerimist ning teavitamise ja üksikasjaliku aruande esitamise korda.

Eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse määruse nr 38 § 4 lõigetega 4 ja 5. Muudatus on vajalik KORKS-i § 82 lõike 9 punktis 2 kehtestatud volitusnormi täitmiseks. Lisatava lõikega 4 sätestatakse, et elutähtsa teenuse osutaja rakendab meetmeid, mis on vajalikud elutähtsa teenuse järjepidevaks toimimiseks, teenuse katkestuse ennetamiseks ja teenuse taastamiseks pärast katkestust, sealhulgas tehnilise rikke, tarnehäire ja teise elutähtsa teenuse katkestuse korral.

Paragrahvi 4 lisatava lõikega 5 sätestatakse teenuse piiramise põhimõtte olukorraks, kus elutähtsat teenust ei ole võimalik osutada tavapärasel määral. Sellisel juhul piirab elutähtsa teenuse osutaja teenust viisil, mis tagab esmajärjekorras toiduga varustamise jätkumise määruse nr 38 § 2 lõigetes 2–4 sätestatud tasemel. Sätte eesmärk on tagada, et piiratud ressursside korral lähtutakse eelkõige toiduga varustamise jätkumisest määruses nõutud tasemel.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse määrust nr 38 §-ga 5¹, milles sätestatakse tingimused, mille puhul on tegemist elutähtsa teenuse ulatusliku katkestusega või selle ohuga. Muudatus on vajalik KORKS-i § 82 lõike 9 punktis 4 kehtestatud volitusnormi täitmiseks.

Elutähtsa teenuse ulatusliku katkestusena käsitatakse olukorda, kus elutähtsa teenuse osutaja ei ole võimeline tagama toiduga varustamist määruse nr 38 § 2 lõigetes 2–4 sätestatud tasemel. Elutähtsa teenuse ulatusliku katkestuse ohuna käsitatakse olukorda, kus on tõenäoline, et elutähtsa teenuse osutaja ei suuda tagada toiduga varustamist määruse nr 38 § 2 lõigetes 2–4 sätestatud tasemel tehnilise rikke, tarnehäire, teise elutähtsa teenuse katkestuse, tööjõu puuduse, elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häiriva sündmuse või muu elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt mõjutava asjaolu tõttu.

Paragrahvi 5¹ lõikes 3 sätestatakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi roll elutähtsa teenuse ulatusliku katkestuse või selle ohu lahendamise koordineerimises elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajana. Ministeeriumi osalemine on vajalik juhul, kui katkestus või selle oht ulatub mitmesse piirkonda või eeldab mitme asutuse või ettevõtja koordineeritud tegevust. Sätte eesmärk ei ole anda ministeeriumile ettevõtja operatiivjuhtimise ülesannet, vaid täpsustada ministeeriumi koordineerivat rolli ulatusliku katkestuse või selle ohu korral.

Eelnõu § 1 punktiga 5 sõnastatakse uuesti määruse nr 38 § 6. Paragrahvi pealkiri ja sisu viiakse kooskõlla KORKS-i terminoloogiaga ning KORKS-i § 82 lõike 9 punktis 5 sätestatud volitusnormiga. Kehtivas määruses nr 38 on teavitamiskohustus seotud elutähtsa teenuse katkemise ja selle ohuga arvestades HOS-i terminoloogiat. Edaspidi hõlmab teavitamiskohustus elutähtsa teenuse planeerimata katkestust, katkestuse ohtu, elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häirivat sündmust ja sellise sündmuse toimumise vahetut ohtu ning kriisiolukorda.

Määruse nr 38 § 6 lõike 1 kohaselt säilitatakse kehtivas määruses ette nähtud ühe tunni jooksul teavitamise nõue. Tegemist on esmase operatiivse teavitusega, mille eesmärk on tagada, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kui toiduga varustamise elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldaja saaks olulise teabe võimalikult kiiresti ning saaks vajaduse korral kavandada edasise tegevusi toiduga varustamise toimepidevuse tagamiseks.

Määruse nr 38 § 6 lõikes 2 sätestatakse esmase teavituse minimaalne sisu. Teavitus peab sisaldama vähemalt sündmuse toimumise aega, laadi ja esmast hinnangut selle mõjule elutähtsa teenuse osutamisele.

Määruse nr 38 § 6 lõigetes 3 ja 4 täpsustatakse KORKS-i § 82 lõike 10 alusel esitatava teavituse ja üksikasjaliku aruande sisu. KORKS-i § 82 lõike 10 kohaselt lähtutakse sama paragrahvi lõike 9 punktis 5 nimetatud teavitamise ja üksikasjaliku aruande esitamise tingimuste ning korra kehtestamisel eelkõige mõjutatud kasutajate arvust, sündmuse kestusest ning mõjutatud geograafilise piirkonna suuruselt ja eraldatusest.

Elutähtsa teenuse osutaja kohustus teavitada elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajat ja esitada üksikasjalik aruanne tuleneb KORKS-i § 83 lõike 11 punktist 2.

Alates KORKS-i jõustumisest 1. oktoobril 2026. a teostab ToiduS-i kohaselt riiklikku järelevalvet toiduga varustamise tagamise nõuete täitmise üle Põllumajandus- ja Toiduamet KORKS-is ning ToiduS-is sätestatud alustel ja korras. Eelnõuga ei muudeta järelevalveasutuse pädevust ega kehtestata Põllumajandus- ja Toiduametile uusi ülesandeid, vaid viiakse määruse viited ja terminoloogia kooskõlla KORKS-iga. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium jääb toiduga varustamise elutähtsa teenuse toimepidevust korraldavaks asutuseks.

Eelnõu §-ga 2 kehtestatakse määruse jõustumise aeg. Määrus jõustub 1. oktoobril 2026. a. Jõustumise aeg on seotud KORKS-i jõustumisega 1. oktoobril 2026. a, kuna eelnõuga viiakse määrus nr 38 kooskõlla KORKS-is sätestatud elutähtsa teenuse toimepidevuse regulatsiooniga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei kavandata rakendada vahetult Euroopa Liidu õigusakti ega kehtestada täiendavaid nõudeid Euroopa Liidu õiguse ülevõtmiseks.

Eelnõul on puutumus HOS-i ja ToiduS-iga Eesti õigusesse üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/2557³, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ. Direktiivi (EL) 2022/2557 eesmärk on kohustada liikmesriike võtma Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 114 kohaldamisalasse kuuluvaid erimeetmeid, mille eesmärk on tagada elutähtsate ühiskondlike funktsioonide ja majandustegevuse säilitamiseks vajalike teenuste takistamatu osutamine siseturul, eelkõige kohustus identifitseerida elutähtsa teenuse osutajad ning aidata neil täita neile pandud toimepidevuse tagamise kohustusi.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga ei muudeta määruse nr 38 põhilist regulatiivset lahendust ega 72 tunni toimepidevuse põhimõtet. Muudatused on valdavalt täpsustava ja normitehnilise iseloomuga ning nende eesmärk on viia määruse sõnastus ja ülesehitus kooskõlla KORKS-i volitusenormi ja terminoloogiaga.

Eelnõuga täpsustatakse elutähtsa teenuse järjepideva toimimise, katkestuse ennetamise, taastamise, teenuse piiramise, ulatusliku katkestuse ning teavitamise ja üksikasjaliku aruande esitamise korda. Muudatused ei too elutähtsa teenuse osutajatele kaasa uut investeeringukohustust võrreldes määruse nr 38 kehtestamisel hinnatud mõjuga, vaid täpsustavad määruses juba sätestatud toimepidevuse nõuete rakendamist KORKS-i raamistikus.

Põllumajandus- ja Toiduametile kaasneb määruse rakendamisega järelevalvealane töökoormus üksnes nende ettevõtjate suhtes, kes on määratud toiduga varustamise valdkonnas elutähtsa

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga ([EL](#) 2022/2557), mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ

teenuse osutajaks. Arvestades, et esimeses etapis on elutähtsa teenuse osutajate arv piiratud, on mõju Põllumajandus- ja Toiduameti töökorraldusele väike kuni mõõdukas ning avaldub eelkõige vajaduspõhiste järelevalvetoimingutena.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid riigieelarvelistest vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2026. a. Jõustumise aeg on seotud KORKS-i jõustumisega 1. oktoobril 2026. a, kuna eelnõuga viiakse määrus nr 38 kooskõlla KORKS-is sätestatud elutähtsa teenuse toimepidevuse regulatsiooniga.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Riigikantseleile ning arvamuse esitamiseks Eesti Toiduainetööstuse Liidule ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale.